

ABONAMENTUL

Pe an 28 Cor.
Pe un jum. 14
Pe o lună 2-40
Nrul de Damnech
Pe un an 5 Cor.
Pentru România și
America 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
sănia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA
Deak Perencea-nca 26,
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mărunta publică și Lee da-
schis costă fiecare vir 20 Bl.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

AVIZ!

Am început deja expediarea chitanțelor de abonament. Rugăm abonații noștri cari până acum nu ni-au trimis abonamentul, să binevoiască a răscumpăra chitanțele ce li-se vor prezintă.

Adm. »Tribunei«.

Conferințele învățătoarești din arhidieceză.

Vineri și Sâmbătă, în săptămâna aceasta, se țin în toate protopopiatele din arhidieceză, conferințele învățătorilor dela școlăle primare gr. or. române. Conferințele acestea, la cari vor lua parte și preoții, și la cari e invitat a participa și publicul mare, sânt, fără îndoială, un eveniment foarte important pentru viața noastră culturală, așa că nu putem trece peste ele, ca peste orice eveniment de a doua mână.

De sigur că nu e exagerare în cuvintele, că azi pentru poporul nostru din această țară, cea mai însemnată chestie e chestia școlară, devenită acută în ultimii 3—4 ani, prin legile draconice, cari au cercat să o ferece fără milă.

Pentru nimic nu s'au cheltuit în acești ani atâta energie și atâția bani ca pentru școlă. Aceasta s'a făcut din convingerea, că școlă noastră trebuie să fie și în viitor o cetățuie întărită a sufletului nostru, de

unde să ne putem apăra cu succes împotriva influențelor, ce ar cerca să ne desfigureze sufletește.

Conferințele învățătoarești sânt un fel de examen, pe care îl fac învățătorii noștri, spre a dovedi prin el, că școlăle noastre, răsplătesc după așteptare jertfele aduse. Examenul acesta au să-l dea cu prieljul conferințelor, toți câți au vre-o legătură directă cu școlă, începând dela Consistorul arhidiecezan și până la cel din urmă învățător, căci poporul, care plătește și care vede în școlă locul unde i-se înzestreză mintea și inima cu cele trebuitoare pentru viața aceasta și pentru cea de-apoi, vrea să se convingă dacă în adevăr cei în mână căroră e dată cea mai scumpă comoară, o și chivernisesc înțelepțește sau nu. Examenul, pe care are să-l presteze Consistorul, zace în pregătirile și măsurile ce-a luat el pentru organizarea pe baza anumitor principii, a acestor conferințe. După cât știm, în privința aceasta Consistorul a luat o serie întreagă de măsuri însemnate, de cari s'a ocupat în parte și presa noastră. Intre acestea amintim, că s'a cerut ca în fiecare conferință să se facă o »dare de seamă« despre cea mai bună carte pedagogică românească, citită în ultimul an» de vre-un învățător oarecare. Prin această măsură se intenționează deșteptarea interesului învățătorimei pentru literatura pedagogică, cu care majoritatea absolută nu se ocupă de loc. Numai când învățătorimea noastră va ajunge să cunoască cel puțin produsele mai însemnate ale literaturii pedagogice românească,

(inclusive traducerile) va putea fi la un nivel egal cu învățătorimea altor popoare. Extrăgând din această literatură ceea ce e mare și frumos, vor ajunge nu numai învățătorii să fie la culmea chemării lor, ci și cultura poporului va lua un avânt considerabil.

Mai departe Consistorul a cerut ca la aceste conferințe fiecare învățător să-și dea seama despre activitatea sa extrașcolară. Prin aceasta de sigur, că s'a intenționat ca, constatându-se ce lucrează unii învățători devotați binelui public, aceștia să fie arătați ca model celor ce nu-și bat capul cu înaintarea poporului.

Considerând, că în școlă de azi învățătorul nu poate da poporului său decât o mică parte din acea cultură pe care i-ar putea-o împărtăși într'o școlă care ar ținea cont de trebuințele reale ale vieții, măsura de a impune învățătorilor și o activitate extrașcolară, nu e lipsită de sigur de o mare importanță.

Sperăm că Consistorul va organiza în mod sistematic această activitate extrașcolară, ținând totodată cont de ceea ce face în această direcție fiecare învățător în satul unde l-a trimis prevedința să fie făclia luminătoare și ajutor al celor mulți și rămași în urmă. Ce avânt n'ar putea lua d. e. »Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român«, dacă învățătorilor li-s'ar impune să se înroleze fiecare după puterile și aplicările pe cari le are, sub steagul ei, ca conferențieri populari, ca conducători de cursuri pentru analfabeți și de șezători populare, ca întemeietori de sucursale (agen-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Cronica medicală *)

„Doctorul de casă” sau „Dicționarul Sănătăței”.

De D-rul Vasile Bianu.

Este titlul unei voluminoase lucrări de 800 pagini în două coloane, pe care eminentul medic d. dr. Bianu, medicul primar al spitalului județian din Buzău, a dat-o la lumină.

De mulți ani o asemenea lucrare importantă și unică în felul ei în limba românească nu a apărut.

În prefața sa autorul se exprimă:

»Nu știm dacă am reușit în încercarea noastră de a da fiecărei familii un bun doctor de casă, dar ceea ce putem să o spunem este că dorința noastră intimă a fost de a fi folositor semenilor noștri, prin acest dicționar al sănătăței cărui i-am consacrat toate clipele noastre libere în timp de 5 ani«.

Auto-ul mai adaugă:

»Facem urare tuturor cititorilor noștri că ori de câte ori vor consulta acest nou doctor de casă, să găsească sfatul dorit, fie pentru a-și îmbunătăți starea sănătăței, fie pentru a-și alina suferințele«.

Dicționarul sănătăței al dlui dr. Bianu, este un monument pentru vulgarizarea noțiunilor de

igienă și de medicină atât de necesare tuturor claselor sociale. Este o operă instructivă care poate fi de mare folos tuturor care l-ar citi.

I. Dacă bolnav consulti un medic și-ți prescrie o rețetă cu medicamente a căror nume nu le cunoști și ai dori să știi ce ți-a prescris acel medic, atunci consultă dicționarul, vei găsi în dreptul numelui medicamentului toate detaliile ce privesc studiul acestui medicament, acțiunea sa asupra organismului, la ce boale este indicat, etc. Astfel nu vei fi străin când cineva te va întreba cu ce medicamente ai fost tratat, fie în conversații particulare cu amicii, sau când consulti un alt medic.

Cunoștința medicamentelor, a rolului lor în organism, a indicațiilor lor este bine ca să fie cunoscut atât de bolnav cât și de cel care l îngrijesc.

A spune unui medic când vine să te consulte că un alt medic ți a prescris niște medicamente care știi ce au fost și în ce scop au fost date, denotă o mare indiferență pentru conservarea sau căutarea sănătăței. Medicul în definitiv prescrie doctrina, dar și bolnavul poate să aibă dreptul de a ști ce fel de doctorie introduce în organismul său și care poate fi indicația.

Oi, această idee, clientul și-o poate forma consultând dicționarul sănătăței.

II. Medicul arată că un bolnav suferă de o boală oarecare, caută în dicționar numele boalei, chești descrierea, formele, fazele și îți dai seama de gravitatea boalei, tratamentul și igiena necesară.

Mai cu seamă în boalele infecțioase: scarlatina, febra tifoidă etc., măsurile de igienă prescrise

pentru paza acestor boale, sânt foarte folositoare tuturor familiilor.

Dacă asemenea noțiuni ar fi cunoscute și vulgarizate de sigur că epidemiile nu ar decima așa de des în orașe sau în sate.

III. Să-mi fie permis a reproduce câteva articole din acest mare dicționar popular, pentru a se aprecia mai mult stiiul popular atrăgător și instructiv, cu care autorul a îmbogățit literatura noastră medicală:

Să deschidem la pag. 435, la cuvântul »Moda».

»Cel mai mare dușman al sănătății este moda, din care pricină doctorii sânt mai întotdeauna în luptă aprigă cu ea. Rar se întâmplă ca moda să fie bună din punctul de vedere al sănătății, așa de rar încât abia odată la o sută am putea o recomanda noi doctorii. O modă bună este aceea de a merge vara la băi sau la vre-o stațiune climaterică, (la aer curat), dar din nenorocire și în acest caz mulți nu caută un loc cât se poate de bun, o stațiune balneară potrivită, ci mai mult își aleg locul de cură sau de întremare acolo, unde sânt mai multe distracțiuni, mai multe petreceri, baluri, teatre, joc de cărți, etc., cari fac ca efectele bune ale localității să fie nimicite.

În imensa majoritate a cazurilor, 99 la sută, moda este barbară și ridicolă. Pentru a dovedi aceasta nu avem decât să privim pălăriile damelor, cari în loc să le adăpostească capul, îl împotoponează numai; apoi ce cusur are și jobenul bărbaților?! Nu mai vorbim de corset (vezi acest cuvânt) care așa strâns cum se poartă, este un adevărat instrument de tortură și de îmbolnăvire! De asemenea și încălțămintele, în special ghetetele ascuțite la vârf și cu tocuri înalte, în care picio-

*) Din »Epoca« N-rii 229 și 230.

turi) și de biblioteci populare și ca colecționatori de obiecte pentru »Muzeul național«?

Și ar mai fi și alte chestiuni ca: tovărășii sistem Reiffisen, societăți pentru valorizarea produselor agricole, societăți de cântări, de gimnastică, de înfrumșetare, grădini de legume și de pomi, organizarea de expoziții de copii, de poame, de porturi vechi și noi, sau colecționarea de produse ale literaturii populare, ș. a. m. d. Dacă ar lucra fiecare învățător numai cât de cât în direcțiile schițate aci — ce lucruri frumoase nu s'ar putea face în timp foarte scurt.

Alte probleme pe cari le a dat Consistorul spre deslegarea conferințelor mai sânt: înființarea de biblioteci pedagogice tractuale, a unei biblioteci pedagogice centrale în Sibiu, și a unei reviste pedagogice pentru mitropolia întreagă. În privința bibliotecilor pedagogice arhidieceza stă în adevăr cât se poate de rău. Ea n'are nici măcar câteva modeste biblioteci cum au reuniunile din dieceza A-adului și a Caransebeșului. Paguba în urma acestor stări e incalculabilă: învățătorii nu cetesc nimic — onoare foarte puținelor excepții! și paguba în definitiv nu e numai a lor, cari sânt lipsiți de prilejuri de înaltă desfătare sufletească, ci mai ales a poporului, care neavând învățători așa de luminați precum îi au alte popoare, n'au dela cine primi o educație mai de dai Doamne.

Stând astfel lucrurile, învățătorii vor avea să caute mijloacele pentru înființarea de biblioteci pedagogice în fiecare tract. În acest scop vor stabili câte o taxă de câteva coroane pe an, vor da reprezentării teatrale și corale în beneficiul bibliotecii ș. a. m. d.

De o bibliotecă centrală care să cuprindă toate cărțile pedagogice și toate cărțile didactice românești, deasemeni o neapărată nevoie. Ea ar putea da fiecărui învățător ocazia de a ceti ori-ce carte pedagogică și de a cunoaște manualele didactice din diferi-

tele timpuri și din diferitele locuri locuite de Români. Ea ar putea face enorme servicii în deosebi autorilor de cărți didactice, cari, azi, n'au unde studia literatura de această specialitate, și cari din pricina asta fac, în cele mai multe cazuri servicii foarte problematice culturii noastre.

Cu privire la necesitatea unei reviste pedagogice generale, care să aibă și un caracter militant și care să apară în fiecare săptămână, cine mai poate avea v'o îndoială? Lipsa ei e împreună azi cu pagubă incalculabilă.

Dar Consistorul n'a luat măsuri numai cu privire la conferințele din anul acesta, ci a stabilit unele puncte și pentru conferințele din anul 1911. În circulara relativă la conferințe se zice în această privință: 1) dată fiind împrejurarea, că în decursul anului acestuia se va pune în practică un nou plan de învățământ, Consistorul pune în discuție studiul Religiei, 2) dată fiind importanța educativă a legendelor locale și a tradițiilor istorice locale, cerute și de planul de învățământ, fie care învățător va strânge legendele și tradițiile din satul său, și 3) dare de seamă despre mișcarea literară pedagogică la Români, în anul școlar 1910/11.

Organizând în chipul acesta munca conferințelor, Consistorul a dat, încă înainte de conferințe, examenul, pe care are drept să-l ceară dela el publicul mare.

Cum vor putea da examenul dd. protopopi, preoții și învățătorii? aceasta se va vedea cu prilejul conferințelor însăși. Dea Dumnezeu ca să nu se împlinescă nimic din temerile noastre, dar experiența de până aci a dovedit, că mulți dintre cei mai chemați a se îngriji de școală, o dau cu totul uitării. Nu de mult noul episcop al Caransebeșului s'a văzut necesitat să intrunte foarte aspru, într'un ordin al P. S. S. pe preoți și pe învățători, cari foarte adesea sânt de o neglijență ne mai pomenită. Iată, în adevăr ce scrie I. P. S. la 16 Iunie a. c. către oficiile parohiale și către învățătorii din eparhia Caransebeșului, »din mai multe

părți ni-s'a adus la cunoștință, că organele noastre parohiale nu dau destulă atenție afacerilor cari privesc ridicarea școlii noastre confesionale ortodoxe române la înălțimea cerută de cerințele moderne ale educațiunii, de legile bisericesti și ale țării.

Nu numai comitele parohiale, ci mai ales preoții, ca directori și ca conducători firești ai tuturor afacerilor oficiale din parohii, sânt de multe ori indiferenți, nepăsători, ba unii chiar indolenți. De altă parte și mulți învățători nu-și văd de îndeplinirea conștiințioasă a slujbei lor, neglijează instrucțiunea, merg nepregătiți la prelegere și astfel pierd vremea, iară fiii bisericii rămân cuprinși de acelaș întunec, care de veacuri ne ține în ghiarele lui, împiedcând orice progres.

N'avem nici un motiv de a presupune că relele samnalate de episcopul Miron n'ar fi rele generale, cari se găsesc în toate eparhiile noastre, fără deosebire de confesiune. Tocmai de-aceea, în conferințe, unde răul acesta nu-i chip să nu răsufle cumva, trebuie luate măsuri ca în viitor să nu mai poată dăinui astfel de stări imposibile. Preoții și învățătorii să-și facă cu toții chestie de conștiință din chemarea lor, ocupându-se în prima linie de școală și de biserică. Conferințele dau tuturora prilej de a învăța câte ceva, atâră de fiecare învățător și preot ca să continue și după conferințe a se cultiva prin cetirea de cărți bune și să și întocmească lucrarea potrivit trebuințelor de multe feluri ale poporului care i ține.

Cu toate acestea, ne măgulim cu speranța, că pe lângă mulți protopopi, preoți și învățători cari nu s'au la culmea chemării lor, mai sânt și o întreagă pleiadă de bărbați devotați școlii. Ar fi o mare fericire, dacă aceștia ar putea inaugura pe toată linia o eră de activitate trează și conștientă, determinându-i și pe cei slabi și neglijenți la munca pe care dela toți o așteaptă acela, prin care cu toții trăim, atât sufletește cât și trupestă: *poporul*.

rul stă strâns și cu degetele încălecate, așa în cât mersul se face cu mare greutate și suferință. Unde mai puț cercel, rămășiță a timpurilor barbare, care numai pentru binele urechilor nu sânt purtați, și alte multe gusturi și excentricități care mai ciudate și nepotrivite cu starea de cultură în care ne aflăm. Prin urmare nu putem încheia mai bine acest articol, decât sfătuind pe cititorii noștri ca să nu se la după modă, decât numai întru cât ea nu este vămătoare.

Iar la pag. 548 la cuvântul »Pălărie« găsim: »Despre pălăria femeii dela orașe n'avem multe de zis; căci ea nu este făcută, nici nu este purtată pentru ca să aducă vre-un folos igienic; ea este mai mult un pretext de a purta fel de fel de flori, pene și panglică, dupăcum poruncește afurisita de modă.

Neorocirea mare este că acest sol de pălării a început să se introducă și prin satele din apropierea orașelor, înlocuind tielmele și marama.

La pag. 151 găsim:

Cercel. Obiceul de a purta cercel trebuie să fie rămas din vremurile de demult, de când lumea trăia în stare de sălbătăcie.

În adevăr, cercelii se pot compara cu inelele pe care indienii și mai ales femeile lor le poartă ca podorbă la nas și la urechi; inelul dela nas fiind supărător când își curăț nasul și la guturai, eu-

ropencele au păstrat numai podorbăle dela urechi. Când se pătrund urechile la o feiță, de multe ori se întâmplă că înțepătura se vindecă numai în partea de sus, iar în partea de jos, unde apasă cercelul se inflamează și face puroi. În acest caz lucrul cel mai bun de făcut ar fi să se scoată cercelul, dar de frică să nu se închidă gaura, li lasă acolo orice s'ar întâmpla și atunci vindecarea se face foarte greu și târziu. Adesea ori rana nu se vindecă pe deplin nici odată, ci veșnic face puroi și atunci tot purtând cercelul, gaura se tot mărește în jos, se lungeste din ce în ce, până ce se despică în două sfărul urechei și atunci tot din spirit de cochetărie se face o altă gaură alături; s'a văzut astfel urechi pătrunse de trei ori. La mulți copii, mai ales scrofuloși s'a văzut diferite boale de piele provenite din pătrunderea urechilor, între altele este exema care începând dela rană se poate întinde pe tot corpul. Cel mai bun lucru de făcut ar fi să nu se mai poarte cercel, iar cu prețul soltarilor să se facă opere de binefacere.

La pag. 93 citim:

Bal (lat. ballare, a danța, a juca). Iată un cuvânt care face să tresară inimile tinerilor de ambe sexe, dar mai cu seamă ale fetelor tinere, cari mai toate sânt dănțuitoare neobosite.

Este un farmec care nu se poate defini, dar care te ține în stăpânirea sa cu atâta putere, în cât, o fată obișnuită cu balul, se crede cea mai nenorocită ființă, când din diferite împrejurări, este silită să să lipsească dela vre-un bal. O vezi roșie ca racul, cu apa curgând șiroae pe obrazu-i împurpurat, cu respirația grăbită și găfâind, tremurând ca varga de oboasă și bătând din vânturătoare cu putere și cu toate acestea e neastâmpărată și la invitarea primului fluturaș își ia din nou zborul pe arpile valsului fermecător, și zboară învărtindu-se și legănându-se... și aceasta se repetă o noapte întreagă! Nu-i de mirare dar când auzi că cutare fată sau fiicău, a murit de atac din pricina unui bal sau s'a ales cu boală de inimă! Balul n'ar fi întru atât de vinovat, căci jocul sau danțul are unele foloase (vezi danț), ci imprudențele cele mari la care dă loc și cari cu oarecare băgare de seamă s'ar putea ocoli.

Balul se face de obicei în un salon închis de toate părțile, rău alerat și de multe ori prea mic în raport cu lumea ce adăpostește, așa că aierul se strică repede și în gradul cel mai mare. Mai mult, femeile în toalete de bal sânt strânse în corsete, unele mai tare decât altele, așa că organele lor nu-și mai pot face slujba, respirația, digestia și toate celelalte funcțiuni se îndeplinesc

Gulere și manșete mai frumos curățeste fabrica de spălat cu aburi

„UNIO”

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.

Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrinute franco.

Conferințele învățătoarești vor avea să scoată la iveală atât părțile bune cât și părțile rele ale școlii noastre, deopotrivă, înlesnind prin aceasta luarea de măsuri, cari să înlăture cu desăvârșire răul.

Iudaizarea învățământului public în Bucovina. În »Patria« din Cernăuți citim următoarele rânduri de legitimă mâhnire: Am arătat și altădată că Jidanii s'au aruncat asupra învățământului public, după ce au coplesit aproape toate celelalte funcțiuni publice și profesiuni libere. Cu o stăruință demnă de imitat, ei se luptă pentru complectă iudaizare a învățământului. Școala primară, școlile secundare și învățământul superior va fi peste puțin complect robii Jidanilor. În Cernăuți și în orașele provinciale numărul învățătorilor Jidani, dar mai ales al învățătoarelor Jidance, e peste măsură de mare. Nemulțumindu-se cu atâtia, ei au început a da asalt asupra conducătorilor școlare. Și cu succes. În ultima ședință a consiliului școlar orașenesc s'a hotărât cu votul primarului creștin (?) Fürth, care e președintele consiliului și care a derimat în favorul propunerii Jidovești, ca toate cele 4 locuri de conducători și conducătoare vacante, să fie ocupate cu Jidani și Jidance. În astfel de împrejurări separarea elevilor noștri, cari nu trebuie să fie crescuți în spirit talmudic e imperios reclamată. Dar și în școlile secundare, atât în ce privește elevii cât și corpul didactic, elementul Jidovesc a devenit covârșitor. În zilele trecute s'au făcut iarăși trei numiri de suplenți pentru liceul III poreclit românesc și toți trei sânt străini, doi din ei, dacă nu și al treilea, Jidani veritabili. Aproape n'a rămas școală secundară în Bucovina, cu excepția Câmpulungului neatinșă de virusul talmudic. Chiar și școlile secundare susținute din averea românească a fondului religioasă ca liceul din Suceava și școala reală din Cernăuți își au »Jidanii« lor, cel dintâi deocamdată numai unul ca să nu-l fie urit rabelul, a doua cam mulțșori.

Cu ocazia înscrierilor la universitate s'a putut observa și mai bine inundația elementului Jidovesc, îndeosebi la facultatea juridică. Și astfel mulțșii că ne apropiem cu pași gigantiști de idea-

lul statului ovrlesc pe teritoriul român putem înălța glasul și striga: »Saltă Sloane și te bucură«.

Exchrocheria dela comunitatea de avere din Caraș. O corespondență semi-oficioasă din Budapesta aduce senzaționala veste că în congregația de Sâmbătă a comitatului Caraș Severin, ținută în Lugoj, prefectul Medve Zoltán, în calitate de comisar al guvernului, a anunțat că în administrația Comunității de avere grănițerești s'a dat de urma unor exchrocherii, autorii căreia au păgubit averea grănițerească cu sute de mii de coroane. Congregația a hotărât să se sechestreze atât averea particulară a faimosului *Burdea*, președinte nefericitei comunități, cât și averea celorlalți membrii ai comitetului administrativ al fondurilor.

Vom reveni.

Ministrul ungar în Viena. Pentru a asista la discuțiunile delegațiunilor primului-ministru, contele Khuen Héderváry, ministrul de finanțe Lukács și ministrul de justiție Székely, au sosit azi la Viena.

Camera. Corespondența »B. T.« anunță că cel mult peste 8 zile, îndată după ce miniștri se vor fi înapoiat la Budapesta, camera își va începe ședințele și că probabil, deja în cea dintâi ședință a ei, ministrul Lukács își face expozeul său financiar.

Expozeul ministrului de război. De câteva zile presa ungurească a dat aia-ma, că în ședința de azi a comisiei de externe ungară, ministrul de război, va rosti un discurs neobișnuit de amănunțit și documentat, fixând și »maximul de concesiuni« ce se pot acorda în armată orgoliului șovin. Și iată că a sosit și ziua făgăduinții, fără însă ca dl Schönaich, ministrul de război, să amintească cu un singur cuvânt concesiunile. Dupăcum ni-se anunță adică din Viena, ministrul de război a rostit într'adevăr un ex-

pozeu militar, dar s'a mărginit a înșira și a motiva toate reformele câte au fost introduse în decurs de doi ani în armată, precum și pe cele ce sânt a se introduce de aici înainte. Astfel speranțele candescente ale compatrioților noștri vor trebui să se răcească iarăși.

Iată, în rezumat, ce a spus dl Schönaich: Constată că multe din dorințele ce a arătat cu prilejul delegațiilor trecute l-s'au împlinit. Armata a fost înzestrată cu mitralieze și s'au organizat trupe speciale pentru ele. Trupele au fost apoi înzestrate cu foarfeci pentru tăierea sârmelor și cu noul unelte pentru serviciul de geniu. Atât trupele speciale cât și artileria a fost provăzută cu aparate optice. S'a făcut un început pentru construirea de baloane moderne. S'a augmentat muniția, mărindu-se capacitatea de război a armatei. S'au făcut însemnate reforme în tehnica serviciului sanitar. Artileria de câmp și artileria de munte a primit în țerișoarele anexate tunuri noi. Toate acestea s'au făcut cu ajutorul creditului special de 180 milioane de coroane.

În scopul dezvoltării și perfecționării armamentului trupelor se va fixa în bugetele militare viitoare o sumă anuală de 10 milioane de coroane.

Conducerea armatei a favorizat munca agricolă concediind vara, în lunile secerișului, pe soldați. În viitor se va sprijini și cu mijloace materiale educația militară a tinerimii. Armata va fi înzestrată cu automobile și baloane.

Ministrul a ținut apoi să laude în termeni foarte elogioși *atitudinea ce a manifestat presa pe timpul conflictului cu Serbia* și și a exprimat dorința ca conducerea armatei să nu fie lipsită de sprijinul presei nici în viitor, în situații analoge. De încheiere dl Schönaich a făcut apoi senzaționala declarație, că, după cum s'a putut constata pe timpul conflictului cu Serbia, *monarhia, în cazul unui război, ar fi nevoită, să poarte război, de-odată, spre trei fronturi chiar, — în ciuda politicii de alianță. A bătut ceasul al doispnezecelea, a zis ministrul, când nu mai putem amâna dezvoltarea puterii armate.*

Expozeul ministrului de război așează situația monarhiei cu totul în altă lumină decât expozeul contelui Aehrenthal, — justificând, fără îndoială, comentarele ce-am făcut «excelentelor relațiuni» accentuate de ministrul de externe.

rău, din care cauză în curând sufocă, se înăbușe, și atunci iute, o înghețată ori o limonadă cu ghiță ca să se răcorescă, dar ele fiind asudate îndată răcesc. Această răceală instantanee de multe ori are urmări foarte triste. Dacă cumva nu răcesc în bai, un alt pericol de răceală le pândește când pleacă acasă, ieșind din bai încălzite peste măsură, îmbrăcate subțire și ușuratec, ele se urcă în trăsură, încă în goana cailor ajung acasă după câteva minute, cari, sânt în deajuns ca să răcească până la oase! Și aceasta când? La 5 sau 6 ceasuri dimineața în lunile de iarnă, ostenite și nedormite, ceea ce le face să fie și mai simțitoare la frig și mai predispușe la îmbolnăvire! Dacă este așa, și așa este, se naște întrebarea: trebuie ca fețele să se lipsească de bai? Doamne ferește! Căci degeaba ar opri igiena aceasta, nimeni n'ar asculta-o. Dar sânt unele reguli cari ar trebui păstrate spre binele tuturor.

Între acestea balul se începe mai de vreme ca de obicei și să se termine mai iute; salonul în care se face să fie destul de mare și bine aerat, fără însă să fie curenți de aer; numărul invitațiilor să nu fie prea mare, ci în raport cu mărimea salonului sau a saloanelor, ca să nu fie lumea prea îndesuită; dănuțitoarele și cavalerii lor să nu bea lichide prea reci, cu gheață, când sânt înădușiți, iar când pleacă din bai să se odihnească mai întâi cel puțin o jumătate de oră, ca să nu fie așa de asudați când ies la frig. Dacă se poate salonul de bai să fie iluminat cu electricitate, astfel aerul nu s'ar încălzi așa iute și ar fi mai curat decât prin celelalte mijloace de iluminare. Boalele care se pot căpăta prin călcarea acestor reguli sânt: guturariul, tusea sau bronhita, junghiul sau pleurezia și pneumonia

(aprinderea de plămâni) și în cele din urmă otita, apoi unele boale de inimă.

La pag 654 citim:

Sărutat, sărut, sărutare, pupat (lat. basium).

Acțiune care constă în aplicarea ta pe față, pe buzele, pe mâinile, pe o parte ori pe o parte a corpului unei persoane, și aceasta ca un semn de prietenie, de curtenire, de respect, de dragoste:

Ar striga și nu se îndură
Capu-i cade pe a lui umăr,
Sărutări fără de număr,
El îi soarbe de pe gură.

(M. Eminescu).

Acest obicei adânc înrădăcinat în omenire pare a fi la noi în țară mai întins decât în care parte a lumii, așa de întins încât chiar și bărbații se sărută, când se întâlnesc pe stradă.

Apoi sărutatul în familii și în special sărutatul copiilor a ajuns o adevărată pacoste, când ne gândim că acest obicei, această manifestare a amorului, idealizată și cântată de toți poeții fruntași ai națiunilor; că acest obicei, zic, poate să pricinuiască rele mari, adevărate nenorociri, fiind un mijloc de transmitere a o mulțime de boale, care de care mai primejdioase! Să nu se creadă că numai sărutatul din gură pe gură poate fi periculos, ci chiar și sărutatul mâinii, după cum se va vedea din cele ce urmează.

La orașe obiceiul este ca să se sărute mâinile doamnelor, iar la sate mâinile preoților. Acum iată ce se poate întâmpla: mâna doamnei sau a preotului, este sărutată de un ofticos, care, având în gura lui, pe buze sau în salivă (bale), microbi de al ofticiei, lasă pe mâna sărutată cățiva

microbi din aceștia; apoi vine un om sănătos, de sărută aceleși mâni, și cu acest prilej ia pe buze o parte din acei microbi, cari fiind introduși în gură încep a se înmulți și a pătrunde în stomac cu mâncare sau în plămâni. Dacă găsește un teren prielnic, adică dau de un organism slăbit din cauza vreunei alte boale anterioare, a unei răceli, a unei hrăni nelindestulătoare, acei microbi în lupta lor cu organismul, (vezi microbii) înving celulele albe (fagocitele) și înmulțindu se din ce în ce mai mult, distrug țesutul plămânului în care trăiesc, ceea ce se vede prin scuipatul gros, urât și puturos al bolnavului, care începe să gălbuească, să slăbească și să tușească cumplit, având dureri în piept și asudând nopțile până ce își dă sfârșitul.

Unde mai puțin că acest nenorocit poate să dea naștere la copii amărâți, slăbănogi, piperliciți, și cu aplicare spre scrofula și oftică?

Dar se mai poate întâmpla și altceva și anume, că microbii ofticiei de pe mâna sărutată, să găsească acolo o mică sgară și dacă organismul este slab și prea puțin rezistent, să străbată în celule și să le distrugă puțin câte puțin, producând după câțiva timp o bubă în piele, numită de doctori lupus tuberculosus, (oftică a pielii).

Această boală se poate ivi și la cel ce a sărutat o mână plină de microbi ofticiei, ivindu i-se după un timp carec pe buze, pe obraz, o rană care se înlăde din ce în ce mai mult și îi mănâncă obrazul, nasul, cerul gurei, etc. slujind omul în mod îngrozitor (lupus vorax).

Afară de această cumplită boală, prin sărutat se mai pot împărtăși și alte boale tot așa de grozave: sifilisul (cel perit, sfrenție) cu toate ară-

Coeducațiunea.

Feminismul preocupă tot mai mult lumea cultă. Este vorba de curățenia căminului familiar încredințat femeii prin destinul ei și de ocrotirea ei de cadere în lupta de existență la care este avizată și femeia.

În scopul acesta să înființeze societăți feministe, inspirate de cele mai curate sentimente altruiste. O astfel de societate feministă în Budapesta a invitat pe cel mai mare pedagog de astăzi, pe celebrul profesor dela universitatea din Iena, Wilhelm Rein, ca să țină conferință despre coeducarea tinerimei de ambele sexe; împreună educarea și instruirea tinerimei de ambele sexe în școală, și anume atât în cele inferioare cât și în cele medii și superioare.

Profesorul Rein este pentru coeducarea tinerimei și și-a desfășurat păreri cu toată știința lui bogată și spiritul lui înalt, cu care a fascinat auditorul din Budapesta.

Ideia coeducațiunii — zice conferențiarul — s'a plăsmuit în Statele-Unite de unde a ajuns în Europa din considerațiuni economice. Primii emigranți ai Statelor-Unite din America n'au putut susține școli separate pentru băieți și fete, căci n'aveau mijloacele trebuincioase pentru aceasta. I-a crescut dar împreună în o școală, ceace în restimp mai bine de o sută ani s'a dovedit de util și bine. În Washington, unde a umblat să studieze chestiunea a consultat pe șeful instrucției publice asupra succeselor coeducațiunii și acel șef de instrucție a cuprins în următoarele șase puncte avantajele coeducațiunii.

1. Coeducațiunea este firească, pentrucă corespunde organizațiunii familiare și sociale.

2. Se potrivește cu obiceiurile sociale.

3. Este dreaptă, pentrucă oferă ambelor sexe aceleași posibilități.

4. Este economică.

5. Corespunde recerințelor de instrucțiune și educațiune.

6. Are bună influență asupra dezvoltării învățăcelilor de ambele sexe.

Dar coeducațiunea își are și în Statele unite pe adversarii săi, a căror obiecțiuni se rezumă în următoarele:

1. Coeducațiunea este pricina că în America sânt puține căsătoriile, ambele sexe le neutrizează munca comună, nu se doresc în căsătorie cei ieșiți din coeducațiune, vor să rămână camerarii de lucru.

2. Femeile scot pe bărbați din instrucțiunea publică.

Luând însă sub critică aceste două motive reiese faptul, că fata americană stă tare pe gânduri, ca să se mărite ori ba, dar aceasta provine din constelațiile sociale de acolo, din absoluta libertate de care se bucură.

Ce privește însă motivul al doilea, este fapt, că instrucțiunea primară este cu totul în mâinile femeilor, iar instrucțiunea secundară în mare parte sistemul școlar democratic din Statele Unite stă din gradațiuni de patru ani. În urcarea gradațiunilor bărbații cad mai înainte, căci bărbaților li-se oferă mai multă ocaziune și mijloace de câștig, drept ce părăsesc școala încă în gradațiunile medii. Femeile însă urcă mai sus scara gradațiunilor și majoritatea lor ajung la gradațiunile superioare, de unde mai ușor pot ajunge la posibilitatea câștigului.

În Svedia la anul 1876 s'a deshis prima școală mixtă. Băieții și fetele și-au terminat în excelentă înțelegere cele nouă clase. Conferențiarul a întrebat pe directorul școlii dacă a obvenit vre un caz ce-ar dovedi împotriva utilității școlii mixte și a primit răspunsul, că nu. Adevărat că prea adeseori se termină cursul învățământului cu logodne, dar aceasta nu să poate considera de un efect rău, zice directorul.

Sistemul coeducațiunii s'a adoptat acum și în Finlanda, Norvegia și Italia. Cazul Italiei este important și din motivul, că mulți să temeau, că coeducațiunea nu este potrivită cu clima și temperamentul sudic al Italianilor. Oldenburg, Baden, Hessen

toate sânt mulțumite cu sistemul coeducațiunii.

În imperiul german, afară de Prusia și Bavaria, pretutindeni este introdus sistemul coeducațiunii, dar conferențiarul speră că în curind se va introduce și acolo.

Conferențiarul asigură auditorul, că pe dânsul în prima linie interesul tinerimei de sexul bărbătesc l-a condus la îmbrățișarea afacerii coeducațiunii. Este interesul băieților ca să conlucre cu fete tinere sânguincioase și muncitoare. Studențimea de astăzi nu este în totdeauna în pozițiunea de a și alege astfel cercul cunoștinței lor femeiești, cum ar fi aceasta de dorit.

După terminarea interesantei conferințe se arată de Popoviciu, conducătorul Tökölyanului, și relevă, că preparandia sârbească din Zombor este mixtă și până acum n'a obvenit nici un incident potrivit pentru desavuarea coeducațiunii. Fetele cari relativ vin cu mai multe pregătiri și sânt mai talentate exercită cea mai bună influență asupra băieților.

Noi încă aveam la preparandia noastră din Arad eleve cari își primeau instrucția separat în școala de fete din Arad și făceau examenele preparandiale la institutul nostru de băieți. Școala de fete din Arad atunci era impopulată de eleve venite din mari îndepărtări și multe fete și-au asigurat subsistența însuși, iar școala noastră confesională a câștigat bune învățătoare. Un ordin ministerial însă a sistat această practică și de-atunci nu mai avem învățătoare cvalificate pentru școlile noastre confesionale.

Iată a sosit timpul să revenim la creșterea învățătoarelor. Faptul, că Sârbilor li-s'a conces coeducarea în Zombor și lumina revărsată de profesorul Rein asupra chestiei feministe va determina pe guvern să abstea dela punctul de vedere, rigid, că învățătoarea numai în preparandie specială femeiască se poate cvalifica pentru cariera învățătoarească și ne va permite coeduca-

tările lui. În articolul despre microbi (vezi acest cuvânt) am spus că în gura omului trăiesc peste o sută de specii de microbi. Ei bine, acești microbi trecând din gura unui om, în gura altuia, prin schimbarea aceasta de mediu, devin virulenți și produc o mulțime de boale de gură (stomatite).

Între boalele transmise prin sărutat numărăm: angina difterică, febra tifoidă (lingoarea), gripa (influența), pojarul, scarlatina, tusea mătărească și altele. Din acestea se poate vedea destul de lămurit cât de mari sânt relele care pot rezulta din sărutat, mai ales când ne gândim că cei mai expuși la acest rău obicei sânt copilașii, ființe gingașe, fragede și curate, și cu atât mai expuși cu cât sânt mai frumoși și mai drăguți! Acești copii primesc zilnic atâtea sărutări câte primesc icoanele făcătoare de minuni. Pe buzele și pe fața acestor copii se depun întocmai ca și pe icoane milioane de milioane de microbi, cari pot da naștere la o mulțime de boale primejdioase, nu numai pentru copii dar și pentru cei ce mai continuă a-i săruta. Pielea copilului este foarte fină și prin urmare ușor de pătruns pentru microbi, care încubându-se în ea li distrug celulele, producând bube și răni, sau se generalizează în tot organismul punându-l viața în pericol.

În interesul sănătății proprii precum și al celor ce sărută, trebuie ca doamnele și preoții să nu-și mai întindă mâna, și dacă doresc o manifestare de respect, să se mulțumească numai cu pronunțarea formulei; sărut mâna! Iar pentru copii mici să facem ca în Anglia, unde ei poartă pe pălăriile lor scrise următoarele cuvinte: »nu mă săruta!»

Și ca să terminăm să mai cităm și despre:

Avariția pag 87 (lat. avariția) sgârcenie.

Iubirea de bani peste măsură de mare trebuie socotită ca o stare bolnăvicioasă, ca o manie (nebunie), întocmai ca dipsomania (mania de a bea), piromania (mania de a da foc), grandomania (mania de mărire), teomania (mania religioasă), mania de a fura lucruri de prin prăvălii, mania de a risipi bani și averea etc., care sunt tot atâtea boale mintale.

Un avar (sgârcit) nu trebuie lăsat în răs, ci dimpotrivă el trebuie compătimit ca ori-care bolnav, care se poa vindeca prin un tratament medical apropiat și bine condus.

Avarul se hrănește cât se poate de rău, mai rău de cât un om sărac care își cerșește hrana, el poartă haine vechi, rupte și murdare, locuiește într-o casă neigenă, mică, murdară, întunecată,

neerată, și în orașele mari chiar într-o mansardă.

Dacă este înșurat face ca toți al săi, nevasta și copiii, să ducă lipsurile cele mai mari, să rabde foame și frig, întocmai ca și el, și aceasta de frică ca să nu cheltuiască bani. Un astfel de om este cu adevărat bolnav și pe lângă toate lipsurile care le îndură el este stăpânit ziua și noaptea de neliniște și de groază ca să nu-l fure cine va, ceea ce îl oprește de a dormi; el devine dîzmătareț față de toți, plin de ură el fuge de lume, n'are prieteni, trăind într-o singurătate desăvârșită, muncit de idei fixe chinuitoare, de visuri rele, el este veșnic tăcut, moros și ocolește pe toți cei ce-l caută. Avarul moare în cele din urmă de o paraliză generală sau se stinge în demență (tâmpelă) dacă nu cumva se ivește vre o boală intercurentă care să-l scurteze viața chinuită și tristă sau dacă nu cade, cum se întâmplă adese ori, victimea unei odios asasinat.

Avariția este rătă odată ereditară, se moștenește, ea atinge vârsta matură, mai multe pe celibatari (cari nu se căsătoresc) și de o potrivă pe bărbați și pe femei. Când un soț suferă de această boală, se întâmplă adesea ori, ca și celalalt soț se îmbolnăvește de avariție; s'au văzut cazuri, în care boala s'a transmis la întreaga fa-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de **mobile** **Székely și Réti** din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de — **trusouri pentru mirese.**

neea acreditată în întreaga lume cultă în institutul nostru din Arad. Și aceasta atât mai ales, căci sexul femeiesc ar fi alternat în școala de fete din Arad. Va să zică ar sta sub îngrijirea femeiască și ar studia ca eleve ordinare prelegerile la institutul pedagogic.

Școala noastră elementară de astăzi, care simte lipsa puterilor didactice în curând să veni la suficient contingent de învățători și câte femei ar ajunge la câștig onest.

Am profitat de ocaziune să atragem atenția Venerabilului Consistor asupra acestei afaceri hotărâtoare asupra vieții noastre culturale. (»Bis. și Școala«).

Scrisori din București.

Atitudinea Talmudului. — Fanatismul Bulgarilor. — Vestirea fruntașilor Români din Turtucaia. — Știri din Macedonia. — Speranțele Basarabienilor. — Spirit nou.

București 3 Octombrie.

Un caz greu s'a petrecut la Călărași. Un caz, care pune în evidență starea morală sdruncinată a orașelor noastre, care denotă lipsa de autoritate a bisericii și decăderea sentimentului religios. O femeie anume Virginia Stănescu s'a măritat dușă un fotograf jidan, anume Roze. Din această căsătorie ea a avut o fetiță, pe care a botezat o în legea iudaică, dându-i numele de Tirza. Zilele acestea ea născu al doilea copil, un băiat, pe care voi să-l boteze tot în legea mozică. Tatăl însă nu voi să îndeplinească actul circumcisiunii băiatului, spunând că și mama lui trebuie să treacă la religia talmudică.

Nenorocita femeie cedă stăruințelor rabinului și ale bărbatului ei și trecu la mozaism primind ca răscumpărare nume de Suza Numal după acela Rabinul îndeplinește formalitățile botezului copilului, dându-i numele de Eliaș.

Ziarele, numai unele, s'au mărginit să înregistreze pur și simplu faptul fără a insista asupra lui, deși este de o gravitate așa de mare. Căci este ceva nemaipomenit în țara românească trecerea unui creștin la cea mai spurcată dintre religii pământului. Aici ovreii se plâng că nu au drepturi. Cu toate acestea însă ei pot face prestări asupra unui suflet slab, pot face prozeliti, când legea nu permite asemenea acte. Inten-

țiile și dacă vom găsi, că ei au suferit de boale nervoase sau mintale.

Nu trebuie să confundăm avariția cu economia și cruțarea cari sânt însușiri bune și caracterizează pe oamenii înțelepți și prevăzători.

Tratamentul. Această boală trebuie tratată de la început, dacă voim să obținem vre un succes. Doctorul se va sili din capul locului să câștige încrederea bolnavului, pentru ca să-i poată sugera ideea, că el trebuie să ducă o viață regulată, potrivită mijloacelor sale, o viață cât se poate de igienică și scutită de boale; să-i însușească alte griji, idei de caritate (de milă și de iubire față de aproapele său) să-l sfătuească, să-l îndemne și să-i arate ce fapte de binefacere să săvârșească, să-i redeștepte iubirea de ai săi, de familie și de rudele lui, în sfârșit, să întrebuiască toate mijloacele putincioase pentru a-l smulge din ghiarele avariției, boală produsă de frica sărăciei și întreținută de o stare de slăbiciune a voinței pe care raținea singură nu poate să o învingă, și care boală sfârșește prin degenerarea și slăbirea facultății cerebrale. (După Dr. Negrescu).

Din aceste câteva extrase, am făcut, cred, să apară toată valoarea acestei scrieri, importanța și utilitatea pe care o prezintă »dicționarul sănătății« a d-lui dr. Bianu.

Cum am arătat la început, această lucrare unică în felul său, face epocă în literatura noastră medicală.

resant este faptul că, tot la Călărași, se va judeca în curând procesul celor trezeci de țărani din Jegalăia, cari au trecut la secta »pocăiilor«. Dacă în cazul acela procurorul a intervenit, intervenția lui se impune cu atât mai mult în cazul de față. Căci s'a adus o adevărată ofensă religiei statului. Poate asemenea caz va da de gândit celor cari aveau datoria de a impune autoritatea bisericii și de a veghea asupra credinței strămoșești.

Fără îndoială, vecinii de peste Dunăre, Bulgaria și-au pierdut capul. Știrile despre încheierea unei alianțe cu Turcia i-au înspăimântat într'atâta, încât nu și mai dau seama de actele ce le săvârșesc. Ca și confrății lor întru adorarea pravoslavnicei Rusii, văd acum în orice străin un spion, orice mișcare îl înfioară. Drept răspuns la pretinsa alianță a României cu Turcia, au început a se da față de Românii din Bulgaria la acte de adevărat banditism. Un procedeu, care se aseamănă mult cu al altui popor, cu care se înruștește prin sânge și pe care noi îl cunoaștem așa de bine.

Se știe că Românii din Turtucaia, comună situată pe malul bulgăresc al Dunării, au fost nemulțumiți cu numirea noului director dela școala română de acolo. El au cerut reînțegrarea fostului director Ionescu. Și deoarece școala este întreținută de guvernul român, au adresat în acest sens o petiție la ministerul instrucției publice din București și la ministerul de externe. În același timp o delegație a lor a sosit la București spre a și spune plângerile. Nici n'a fost vorba despre altceva. Și iată, că în ordinul guvernului dela Sofia, toți învățătorii români și fruntașii din Turtucaia, cari au înscris petiția către ministerele române, au fost arestați. Motivul? Ci că ar fi agitat în contra »împărăției bulgare«, ar fi pus la cale călmărea acestei »împărății«. Delegații sosiți la București ar fi primit instrucțiuni, cari de vor fi puse în aplicare, siguranța statului bulgar este în primejdie.

De patru zile fruntașii români din Turtucaia sânt în arest. Până acuma nu s'a făcut nici un demers pentru punerea lor în libertate. Bulgarii vor se vede să nu se lase mai prejos de consăngenii lor. Numai cât n'o să le meargă așa de ușor. Căci România va și să le răspundă după cum se cuvine. Nimic mai ușor decât să îsgonească din țară pe miile de Bulgari, cari vin și printr'o stăruință încăpăținată fac aici averi, cu cari după câțiva ani trec în țara lor. Și apoi sânt și aici școli bulgărești, cari ușor vor putea fi închise.

Spiritul nou, curentul de regenerare, care străbate tot cu mai multă putere în Macedonia, a adus la disperare pe Grecii cari credeau că, cel puțin suflătește, această provincie este a lor. De grecizarea Românilor erau siguri. Odată cu schimbarea împrejurărilor politice, Aromânii au început a și da seama de menirea lor. Au părăsit pe preoții și învățătorii Greci, întemeindu-și comunitățile lor naționale. Furia acestora din urmă este de nedescris. Ei au format bande, prin cari caută să-i terorizeze pe Aromâni. Lucrurile nu mai merg însă așa ușor.

Mai zilele trecute o bandă de Greci a atacat pe un grup de elevi români dela școala comercială din Ialova, cari porosiseră în excursiune spre Turcia. Elevii au fost bătuți până la sânge, au fost jefuiți de tot ce aveau la dânsii și bandiții erau gata să-i măcelărească, dacă Aromânii din Turcia n'ar fi prins de veste. Aceștia însă, în frunte cu șeful lor, inimosul luptător el cauzel aromâne, C. Cioma au pornit în grabă în ajutorul elevilor. Bandiții au fost împrăștiați și cei cincisprezece excursioniști au fost în chipul acesta scăpați dela moarte.

În alte comune, unde bandele grecești și-au făcut apariția, cercând să terorizeze pe Aromâni, ele au avut același soarte. Și dacă Românii macedoneni s'ar fi gândit mai de mult să răspundă glontelul cu glonte, de sigur că nu am fi avut de înregistrat atâtea sute de victime din partea tuturor bașbuzucilor balcanici.

Tot din Turcia se anunță, că Aromânii emigrați în America, au trimis o însemnată sumă de bani pentru restaurarea bisericii de acolo și pentru organizarea școlii. Interesul pentru cauza aromânească crește în mod îmbucurător. Iar vânătorii de suflete omenești văd cu necaz, cum planurile lor au fost spulberate, cum nici crima

nu le mai poate ajuta la nimica. Înainte cu Dumnezeu!

În acest timp de peste Prutul nostru înstrăinat a strălucit o rază caldă de nădejde. Și toți aceia, cari au încredere în vitalitatea și viitorul acestui neam românesc, am tresărit de bucurie. La Chișinău a apărut un calendar »moldovenesc« în forma vechilor noastre calendare, cari au contribuit așa de mult la răspândirea gustului de citit, și la luminarea poporului nostru. Calendarul, scris în limba românească, cu litere cirilice, conține, pe lângă obicinuitele date, o seamă de povești pentru popor, povestiri și poezii scrise în spiritul național. Celătorii de cărți românești de peste Prut l'au primit cu multă însuflețire.

De altfel din Chișinău un ziar bucureștian primește o scrisoare, din care se pot vedea aspirațiunile, pe cari neamul românesc din Basarabia le are acum, cu schimbarea ministrului de instrucție din Petersburg.

Se știe că acest înalt post îl ocupă acum un basarabean, român de origine, dl L. A. Casso, profesor la Universitatea din Moscova. Noul ministru al instrucției publice din Rusia este cunoscut în Rusia ca unul dintre cei mai profunzi cunoscători ai dreptului civil. Opera lui principala este studiul asupra dreptului bizantin în Basarabia, operă, în care citează scrierile savanților noștri istorici, Iorga, Xenopol și Alexandrescu. El nu își negă originea lui românească și sântem îndreptățiți a crede că va face ceva pentru școala românească în Basarabia. Acum ar fi timpul ca Românii din Zemstvoul Basarabiei să și ceară sprijinul, căci e cu neputință ca acest om ieșit din mijlocul lor să se fi înstrăinat cu totul de interesele ideale ale neamului său. Ca ministru al instrucției publice și ca moldovean de origine, dl L. A. Casso nu credem că își va uita de patria mamă și de sutele de mii de Moldoveni, cari lăncezesc în întunec din cauza lipsei de școli naționale.

Unul dintre marile noastre păcate naționale, cari grasează pretutindeni, unde vrednicia părinților noștri ne-a lăsat o școală și o biserică, este ceața și neînțelegerea dintre învățător și preot. Sânt certuri, cari durează ani de zile, cheltuind zadarnic atâtea forțe, cari, îndreptate în alte ocupațiuni, ar da rezultate îmbucurătoare. Consistoriile bisericii noastre ar putea spune alătea în privința acestui păcat, care grasează, în Ardeal și Ungaria, ca și în România, Macedonia și alte locuri unde avem învățători și preoți. Iată acum că în România începe a se pune capăt acestor păgubitoare certuri. Apropierea dintre preot și învățător începe a se face în vederea unui scop frumos, care este luminarea și îndreptarea poporului pe calea cea bună. În cercurile culturale dela sate, unde până acuma totul se lăsa în grija învățătorului, în urma unor noi dispoziții vor trebui să între și preoții, să țină conferințe, să țină predici, în cari să talmăcească cuprinsul evangheliei și să înalte sentimentul moral al mulțimei. Poporul se va întruni la biserică unde va asista la serviciul divin, de aici va porni la școală, unde va asista la conferințele ținute de preoți și de învățători, cari acum sânt obligați a sta unul lângă altul, într'o tovarășie frățască.

Ura și neînțelegerile vor trebui să dispară, dacă vor ca munca lor să aibă vre-un rezultat.

Corespondent.

Diplomatia Austro-Ungară nu mai laudă România.

În ziarul »Seara« din București citim cu viu interes următoarele constatări: Conte Aehrenthal ne-a făcut o surprindere și o plăcere deosebită, prin discursul său din Delegațiuni. Nu ne-a mai aruncat laude jignitoare pentru atitudinea »pașnică« și »loială« a României în politica din Balcani. Nu ne-a mai umilit cu acele note bune, pe cari predecesorii săi și el însuși le aveau totdeauna la îndemână pentru cumințenia noastră de copii ascultători ai bătrânei Europe, doritoare de somn neturburat.

Mărturisim, că nu ne așteptam la atâta bun simț și la atâta delicateță din partea trufașei diplomații vieneze. Tăcerea contelui Aehrenthal, în acest punct, este poate momentul cel mai interesant pentru noi din tot discursul său. Dacă s'a potrivit vreo dată proverbul că tăcerea este aur, apoi este de sigur acum. Noi constatăm, că impresiunea, pe care ni-a făcut-o tăcerea ministrului de externe al Austro-Ungariei, este tot ce poate fi mai excelent în raporturile dintre monarhia vecină și opinia noastră publică.

Intr'adevăr, renunțarea ministrului de externe austro-ungar la rolul de profesor răsplătit pentru purtarea exemplară a micii României, poate să însemne inaugurarea unei concepțiuni mai respectuoase despre demnitatea statului nostru și despre rostul neamului românesc în politica generală europeană. Mâne-poimâne, s'ar putea să ne pomenim, că un alt ministru de externe al Austro-Ungariei va fi destul de priceput și destul de sincer, ca să exprime astfel de convingeri fără nici o rezervă.

Să nu ne facem, însă, iluzii pripite. Să ne mulțămim cu faptul nou, că diplomații monarhiei Habsburgilor nu s'au mai crezut autorizați a ne da certificate de par-tare și să cercăm totodată a ne explica fenomenul. Explicația nici nu-i greu de găsit. O avem de-a gata chiar în discursul contelui Aehrenthal, acolo unde se vorbește despre »excitabilitatea« foarte mare a opiniei publice din timpurile noastre.

Da, este foarte excitabilă opinia publică modernă. Lucrul se știe de mult în diplomația europeană și numai meșterii ei din Viena au cam întârziat să-l constate. Impietriți în procedurile vechei diplomații austriace, miniștrii de externe din Viena ne-au tot socotit ca pe niște minori, până ce ni-s'a făcut lehamite de atâta tutorat umilitor și am început să protestăm prin presă și prin întruniri publice în contra laudelor supărătoare, ce ni-se adresau prin glasul unui Goluchowski sau Aehrenthal.

Cu toată cuviința unor »copii« emancipați ne permitem să felicităm diplomația austro-ungară pentru începutul de considerație ce ni-se arată, deocamdată numai prin tăcerea elocventă, care pare o recunoaștere a greșalei de ieri.

Din străinătate.

Impărțirea Portugaliei. Chestiunea împărțirii Portugaliei e numai o ipoteză, dar ea e pusă în presa engleză și cea germană.

Deocamdată diplomații se feresc ca să o trateze, în schimb însă ziaristii o discută, căci ei cred că nu e tocmai așa de departe momentul lichidării coloniilor portugheze.

Dacă zărele englezești »Daily Mail« și »Standard«, protestează în contra ideii unei spoliațiuni, presa colonială engleză și anume: »Durban Mercury« și »Johannesburg Leader« își exprimă categoric speranțele, zicând că e inevitabilă anexiunea teritoriului Mozambicului.

Germanii cunosc planurile Angliei față de nenorocita Portugalia, pe care a luat-o sub protecțiunea ei.

De aceea ei nu voesc ca să fie desavantajați la împărțirea coloniilor portugheze. Ei pretind cel puțin atât cât va lua Anglia pentru sine.

Astfel »Die Post« din Strassburg explică cu mulă seninătate de conștiință ce crede despre eventuala împărțire a Portugaliei în Africa.

Domeniul colonial portughez nu poate subsista încă multă vreme. Chemarea principală a guvernului portughez e mai ales acum când are formă republicană, să pună ordine în finanțe, să ridice nivelul cultural al țării, să desvolte agricultura și industria și să extirpeze corupțiunea claselor de sus și de jos. Dar toate acestea exige o muncă gigantică, ce nu va lăsa guvernului timp de ajuns spre a se îngriji și de politica colonială, de cât poate abia numai pentru stricta menținere a vechilor coloniilor.

În fața unei astfel de situații se pune chestiunea dacă puterile cele mari europene, adică unele dintre ele, vor rămânea spectatoare pasive. Putem să răspundem că în tot cazul Germania și Franța nu vor privi lucrurile cu mâinile în sân.

Materialul de oameni din regiunea aceea ar putea să aibă o mare importanță pentru Africa germană. Astfel, că numai pentru acest motiv districtul Mossamedes cu cursul superior al fluviului Kunene și cu bazenul Kubango ar trebui să intre în zona intereselor germane. Anglia va avea destul timp ca să și rotunzească domeniul său colonial cu restul posesiunilor portugheze din Africa și Asia, iar Franța probabil, se va mulțumi cu Guinea.

Astfel împarte »Die Post« Portugalia colonială. Dacă bieții portughezi n'ar fi atât de absorbiți de iluziunile ce le dă luna de miere a Republicii, s'ar cutemura aflând cu ce ușurință se regulează soarta lor. Chirurgul politic tratează tot cu alăta indiferență un stat care e pe cale de a și pierde vitalitatea ca și cei profesioniști când vor să amputeze un membru cancerat. Ceeace e fatal e pentru nenorocita Portugalia e că la rigoare n'are armată cu care să și apere coloniile.

Chestiunea irlandeză.

— Luptele pentru emanciparea politică și religioasă. —

În programul actualului guvern englez rezolvirea definitivă a chestiunii irlandeze, în sens autonomistic dorit de irlandezi, ocupă un loc de frunte. Conflictul dintre cele două Camere a întârziat pentru un moment rezolvirea chestiunii, dar în cel mai apropiat viitor »Home-Rule« va fi centrul discuțiilor politice din și afară de parlament.

S'au împlinit 110 ani dela uniunea Irlandei cu Anglia: un veac de necurmăte lupte, cu mijloace legale și revoluționare, pentru emanciparea Irlandei de supt jugul »străin«.

Irlandezii sânt de rasă celtică, ca și Scoțienii. Limba lor națională a dispărut însă aproape cu totul. Limba celtică abia mai e vorbită azi de 200.000 de oameni și numărul celor cari vorbesc numai limba celtică abia atinge 20.000. În evul mediu, Irlanda a fost unul dintre focarele religioase: din Irlanda au pornit Stul Bonifaciu și misionarii cari au început, în veacul al 8-lea, convertirea Germanilor la creștinism. Până către sfârșitul veacului al XII-lea, Irlanda era împărțită în mai multe regate stăpânite de Regii lor. La 1171, însă, Henric Plantagenet, Regele Angliei, începe cucerirea Irlandei, supunându-o stăpânirii sale. De-atunci începe istoria Irlandei e o necurmăte luptă de emancipare. Reformațiunea a săpat și mai adânc prăpastia dintre Irlandezi și cuceritori: Irlandezii au rămas credincioși catolicismului, Englezii au înființat biserica anglicană. Incepe în același timp și o goană împotriva catolicilor. Regina Angliei Elisabeta a încercat în repetiție rânduri să sechestreze averile bisericii catolice în beneficiul bisericii anglicane, — dând prilej la multe răsvrătiri

sângeroase, cari s'au continuat și după moartea ei. Cea mai sângeroasă răscoală a fost cea din 1641, supt Carol I. Se zice că în această răscoală Irlandezii ar fi măcelărit 20.000 de Englezi, îndemnând parlamentul englez să combată răscoala cu cea mai mare energie, sechestrând înainte de toate 2 milioane și jumătate de jugăre pământ irlandez pentru a acoperi din vânzarea lor cheltuielile unei expediții în Irlanda. Conflictul dintre parlamentul englez și Carol I. a făcut însă cu neputință recucerirea Irlandei și abia după decapitarea lui Carol (30 Ianuarie 1649), a putut să treacă dictatorul Cromwell, în fruntea unei oștiri de 12.000 oșteni, în Irlanda, cucerindu-o în scurtă vreme.

Cromwell și-a exploatat învingerea în mod barbar. Irlandezii au fost expropriați și exilați din patru comitate și constrânși să se așeze în Connaught, cel mai sărac comitat din Irlanda. Nu li-s'a dat decât 1/3 din pământul ce au avuseră înainte, siliți să cultive și această bucățică numai ca arendași (tenant) în beneficiul cuceritorilor Englezi. În același timp s'a organizat și asuprirea cea mai barbară a catolicilor. Catolicilor Irlandezi li-s'au luat toate drepturile civile și politice, impunându-li-se în schimb cele mai mari sarcini, în rîndul întâi susținerea bisericii anglicane! Nu puteau cumpăra, vinde, moșteni sau testa pământuri; nu puteau să ocupe nici un post civil sau militar; nu aveau dreptul de-a fi aleși în parlament și nici chiar de-a alege.

În starea aceasta mizerabilă îi găsește marea revoluție franceză din 1789, dela care pornește o luptă mai intensă și mai sistematică pentru recucerirea pământului și a drepturilor de cari au fost despoiați.

Despre aceste lupte vom vorbi în cele următoare*)

1.

O încercare de împăcare.

(1789—1796).

Irlanda, — (care pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea avea, pe lângă o întindere de 83.790 km.², aproape 6 milioane de locuitori**), dintre cari 76% catolici — era frământată de trei chestiuni mari: chestiunea autonomiei legislative, chestiunea libertății religioase și chestiunea agrară — cari au imprimat caracterul lor întregii istorii engleze din veacul din urmă.

În momentul când a izbucnit revoluția franceză, în Anglia de 6 ani era în fruntea guvernului Regelui Gheorghe III William Pitt^{III} dușmanul neîmpăcat al revoluției. Bărbat de stat investit cu puteri excepționale. Pitt uzase de ele numai pentru a introduce o seamă de reforme utile. Apăruse prerogativele regelui fără să jertfească privilegiile parlamentului și drepturile țării și restabilise echilibrul bugetar, fără să impună locuitorilor impozite prea grele. Ajungând în fruntea guvernului în vîrstă de 24 de ani, plănuiise și alte reforme liberale, înainte de toate o reformă a legii electorale, încercată și de tatăl-său Lord Chatham. Pitt în două rânduri prezintase parlamentului — până a nu ajunge ministru — un bill înzind la o repartitie echitabilă a numărului deputaților și la represiunea corupției electorale, — dar în amândouă rîndurile billul a fost respins. Ajuns ministru-președinte, a prezintat din nou billul, dar și de data aceasta majoritatea a fost contra lui. Cu toate acestea fără îndoială ar fi reușit să realizeze reforma sa, dacă revoluția franceză n'ar fi izbucnit în acest timp, influențând nu numai ideile lui

*) Cf. Eduard Hervé: La crise irlandaise, Paris, Hachette et Cie.

**) La 1750 populația era de 2,372,000; la 1811 5,937,000; 1845: 8,295,000. Azi e de 4,472,000.

*** Născut 1759, mort 1806.

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

proprii, ei dând și spiritului public o nouă îndrumare.

Excesele din Franța săvârșite în numele democrației au împăcat Anglia cu sistemul său electoral păcătos și chestiunea reformei electorale își pierdu toată popularitatea, ne mai fiind sprijinită nici de bărbați de stat mai de seamă. Vreme de 40 de ani n'a avut apărători decât un mic număr de liberali. În locul ei începu să preocupe opinia publică o altă chestiune, de alt ordin, — *chestiunea catolică*.

Catolicii din cele trei regate ale Angliei, Scoției și Irlandei, dar mai ales acești din urmă, erau supuși unei legislațiuni umilitoare. În Irlanda, unde nici a patra parte a locuitorilor nu erau protestanți, religiunea de stat era religiunea protestantă, în vreme ce catolicismul n'avea nici o libertate și nici un drept. Catolicii erau excluși din parlament și din tribunale, nu puteau să ocupe funcții civile și militare mai importante, nu erau alegători și nu puteau fi aleși; căsătoria între catolici și protestanți era oprită; instrucția publică avea exclusiv caracter protestant; catolicii cari voiau să-și dea copiilor o educație catolică trebuiau să-i trimită în alte țări și, în fine, catolicii n'aveau voie să deschiză nici o școală fără prealabila aprobare a episcopului anglican.

Legislația aceasta era cu atât mai barbară cu cât în același timp în care catolicii din Irlanda erau asupriți pe toată linia, — Anglia oferea ospitalitate și azil preoților catolici francezi alungați din țara lor de revoluție.

Pitt ce-i drept nu era spirit intolerant și dacă numai dela el ar fi atârnat, emanciparea catolicilor s'ar fi proclamat de mult, — dar era ministrul unui rege protestant aproape bigot și șeful unui partid, al cărui membri în mare parte erau apărători pătimași ai religiei oficiale. O piedecă mare constituia și organizația politică a Irlandei, care se bucura de o independență politică însemnată. Parlamentul din Dublin avea o adevărată autonomie legislativă. Nici o lege nu se putea introduce fără aprobarea celor două camere irlandeze, cari reprezentau clasa privilegiată și religia oficială. Toți protestanții și privilegiați, membri parlamentului irlandez n'aveau motive să dorască o schimbare de sistem care lor nu le putea aduce nici un folos. Numărul protestanților cu vederi mai liberale și largi era mic de tot.

(Va urma).

INFORMAȚIUNI

ARAD, 18 Octombrie n. 1910.

DI Octavian Goga și ziarele ungurești.

Vestea că dl Octavian Goga e plecat în țările apusene a dat un nou prilej ziarelor ungurești de-a mai insipida campania publicistică ce au încercat-o larna trecută împotriva d-sale. Drept răspuns alarmei ce s'a dat acum la Bărganul presei ungurești, dl Goga ne adresează scrisoarea dela vale:

Iubite domnule redactor,

Un amic binevoitor, socotind că-mi face un serviciu, mi-a trimis aici departe câțiva numeri din ziarul ungurești, care mă fac trădător de patrie și mă înjură strașnic pentru călătoria mea în străinătate. N'a avut o bună inspirație prietenul meu. Putea de ostădată să-și cruțe osteneala, fără de-a mă lipsi de-o plăcere. În atmosfera caldă de adevărată civilizație și bun simț în care trăiesc de aproape trei luni, de când am trecut granița iubitei mele patrii spre Occident, eram tocmai pe calea de-a uita jargonul specific al presei din Budapesta și vă puteți închipui, stimate domnule redactor, că e o splendidă reconfortare su-

fletească pentru un publicist român din Ungaria, să nu cetească trei luni de zile nici un rând din Budapești Hirap. Acum, că le văd înaintea mea din nou aceste tiparuri și le răsfoiesc în acest colț de pământ clasic al libertății și culturii tradiționale, mă stăpânește un profund desgust și am impresia că în liniștea distinsă a unui salon a dat busna o ceată de bătăuși dela Târcala, cari cu băltagul în mână, cu pălăria pe-o ureche și pe buze cu proza lor particulară își fac mendrele. De sigur că nu e din cele mai simpatice această arătare și binevoitorul meu amic își poate da seama, anume ce sentimente mă încearcă.

Să mai rectific minciunile cari mi se pun la socoteală și cari purced din teama omului vinovat, mi se pare de prisos. Călătoria mea nu are nici un scop politic, căci nici cea mai mare bunăvoință nu poate găsi, cred, o legătură între cunoscutul sistem de cură al doctorului Lahmann, — ce am urmat în sanatoriu de lângă Drezda, unde se zice că aș fi agitat împotriva Maghiarilor, — și sistemul de guvernare al contelei Khuen. Că am venit în Anglia și că astăzi am plăcerea de a fi oaspele distinsului publicist dl R. W. Seton Watson, e tocmai, fiindcă sătul de nedreptățile politice de-acasă am vroit să mă smulg din valul lor și să petrec o seamă de vreme la adăpostul binefacerilor pe cari țile poate da o țară civilizată. Cât despre intenția ce aș avea de-a informa pe amfitrionul meu asupra relațiilor de-acasă, fie convinși domnilor din capitala Ungariei, că asta ar însemna să încerc a duce apă în mare. Scotus Vator care după un studiu temeinic și-o petrecere îndelungată în țara noastră a avut prilejul să pătrundă toate tainele mizeriilor politice dela noi, e prefect de bine informat și cel puțin nouăzeci de procente din gazetarul ungar cari tulbură apa zilnic n'au răsfoit nici a zecea parte din operele cari umplu atâtea rafturi în biblioteca acestui castel scoțian și în cari se aruncă o desăvârșită lumină asupra stărilor din Ungaria. Prin urmare nu mai e lipsă de îndrumările mele, cu deosebire când confrăți de pe malul Dunării: prin astfel de injurii și inexactități fac ei înșiși un admirabil serviciu de informație.

De-acia cred că nu trebuie să mai lungesc vorba și în speranța, că cât mai curând vă voi putea trimite spre publicare o seamă de impresii din acest drum plin de învățăminte, vă rog să primiți, iubite domnule redactor, asigurarea stimei colegiale ce vă păstrează al D voastră devotat

Abernethy, Scoția, 14 Octombrie.

Octavian Goga.

— **Aviz comitetului corului Asociațiunii.** Membrii cari fac parte din comitetul corului Asociațiunii sânt rugați, ca Joi, 20 Octombrie, seara la orele 6 să se prezinte toți la o consfătuire foarte importantă în cancelaria dlui avocat Dr. Justin Marșien.

— **Zborurile dela aerodromul Chitila.** Din București se anunță: Deși vremea a fost destul de răcoroasă și vântul îndejuns de puternic, totuși la aerodromul dela Chitila au avut loc Sâmbătă seara două interesante zboruri, executate de pilotul Moila cu aparatul Farman.

La ora 5 25 minute Moila luând ca pasager pe principala Șerban Cantacuzino, elev pilot al aerodromului, a făcut un zbor de 12 minute.

La ora 5 39 minute, în al doilea zbor a luat ca pasager pe elevul pilot Titu Eftimiu.

Zborul a durat 11 minute. Ambele ascenziuni au fost executate la o înălțime de 100 metri, în direcția Buftea și Clocănești și aterisarea s'a făcut în cele mai bune condițiuni.

S'a încercat și al treilea zbor însă din cauză că se înnoptase s'a amânat pentru Duminică după amiază.

— **Accidentul generalului Crăiniceanu.** Citim în «Voința Națională» din București: Cu ocazia regretatului accident de automobil, ale cărui victime au fost dl general Crăiniceanu și familia sa, dl ministru de război continuă să primească zilnic telegrame de simpatie atât din țară cât și din străinătate.

Publicăm azi pe cele trimise de M. S. Regele Carol, A. S. I. și R. Archiducele Franz Ferdinand, moștenitorul tronului Austro-Ungar și Excelențele lor Mahmut Șefket Pașa și generalul Conrad de Hetzendorf, primul ministru de război al Turciei și al doilea șef al marelui stat major al armatei Austro-Ungare:

»Majestatea Sa Regele mă însărcinează să vă transmit marea sa părere de rău ce o simte pentru accidentul nenorocit ce vi-s'a întâmplat d-voastre, urindu-vă o grabnică însănătoșare.

Majestatea Sa dorește a fi ținut în curent de starea în care vă aflați.

Locot-colonel adjutant, *Baranga.*

»Adânc mișcat de știrea tristului accident întâmplat domniei voastre și familiei, vă reamintesc cele mai sincere condoleanțe rămânându-vă recunoscător dacă ați binevoi să-mi comunicați apropiata și complectă duminilor voastră însănătoșare pe care o doresc din suflet.

Archiducele Frantz Ferdinand.

»Nu pot găsi cuvântul care să-mi traducă velle mele păreri de rău pe cari le-am simțit în momentul când am aflat accidentul de automobil care va periclita viața atât domniei voastre cât și amabilei voastre familii. Vă urez din tot sufletul d-v. și familiei o complectă și grabnică însănătoșare.

Ministru de război, *Mahmut Șefket-pașa.*

»Aflu abia acum despre regretabilul accident întâmplat Excelenței voastre și familiei. Vă urez o grabnică însănătoșare și vă rog să binevoiți a avea încredere în cele mai vii simpatii ale mele.

General, *Conrad de Hetzendorf.*

De altminteri starea dlui Crăiniceanu continuă a fi foarte satisfăcătoare, temperatura e normală.

Starea dnei Crăiniceanu e cu mult ameliorată, fără nici o complicație, temperatura 37 plusul 90.

Examenul radiografic al dsoarei Crăiniceanu este favorabil. Osul fracturat se menține în pozițiune bună, nici o complicațiune. Temperatura normală. Starea generală foarte bună.

— **Incetarea grevelor din Franța.** Un comunicat al ministerului lucrărilor publice, spune că greva dela căile ferate a încetat, și că lucrările decurg regulat. Comitetul greviștilor a decis, ca munca să se înceapă pe toate liniile și că vor da un manifest prin care vor comunica publicului cauzele încetării grevelor.

— **Revoluționari arestați.** Din Paris se anunță, că comisariul de poliție Guichard, care supraveghează pe anarhiști și caută făptuitorii atentatului cu bombă dela Rue Berli, a făcut o perchiție într-o cărciumă din Rue de Bretagne, cercetând numai de socialisti revoluționari. Aproape 15 revoluționari, în mare parte străini, la cari s'au găsit arme ascunse, au fost arestați.

— **Nou avocat român.** Primum următorul aviz: Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocației în Sighișoara Baiergasse (Berigas) No. 42. Sighișoara, luna Octombrie 1910. *Dr. Vasile Covrig, avocat.*

— **Cununie.** Dna și dl Gheorghe Ilie anunță cununia fiicei lor Marii cu dl Dumitru Soiu ce se va celebra Duminică la 10 Octombrie st. v. 1910 la orele 4 p. m. în biserică gr. or. Sf. Nicolae din Râșnov.

Felicitările noastre!

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

— Mișcarea țărănilor bosnieci încă tot mai tine și amenință să la proporții îngrijitoare. În Cazin mai mulți țărani sârbi ortodocși au atacat cu ciomege un mare proprietar și l-au omorât. Se înțelege că cu astfel de procedură nu se va putea deslega chestiunea agrară, dar ea la tot cezul dovedește amărăciunea ce a cuprins țărănimea. În comuna Ogaci țărăni au aprins clăile de fân și pale a unui proprietar și au împledecat cu forța stingerea focului.

Duminecă deputații muzulmani au ținut sfat, pertractând chestia țărănească. Ei au hotărât să intervină la guvern, ca acesta chiar și cu puterea armată să înăbușe mișcarea agrară. Guvernul, care și până acuma numai cu puterea sulțelor i-a putut domoli pe țărani, sigur nu va aștepta multă îmbăbâtare, ca — deși numai pentru un timp oarecare — să înăbușe în sânge această mișcare.

— Dela Paris la Bruxelles. Duminecă aviatorul Wynmalen a făcut un drum reușit cu aeroplanul său dela Paris la Bruxelles, luând și un pasager cu sine. Drumul și la început dimineața la 8 ore, ridicându-se din Issy-les-Moulineaux și a ajuns după amiază la o oră în Bruxelles. De aici dimineața următoare s'a întors iarăș la Paris, împreună cu tovarășul său și pela douăsprezece și jumătate a ajuns la punctul de plecare. După cât se anunță din Paris aviatorul a făcut drumul la Paris, dus și întors, împreună cu popas cu tot în douăzeci și șapte ore, 50 minute 26 secunde.

— Un drum cu dirijabilul de la Paris la Londra. Impintinat de reușita lui Zeppelin inginerul Clement a întreprins cu dirijabilul său un drum dela Paris la Londra surlind peste canal fără întrerupere. Dirijabilul s'a ridicat din jurul Parisului Duminecă dimineața la orele 7:15 minute și după amiază la 1 jumătate a ajuns la Wormwood, oraș situat spre mieznoapte dela Londra. Canalul a fost traversat în decurs de o oră, la 11 ore a ajuns în Folkestone, și pela amiază dirijabilul era în Londra, unde făcând câteva virajuri pe deasupra palatului ziarului «Daily Mail» a aterizat în condiții favorabile. Drumul a durat cu totul șase ore pe când celui mai repede vapor de curse îl treblesc șapte ore.

— Bandiți în localul unei bănci. Din Sofia vine știrea că într'o bancă din localitate au intrat șase bandiți cu gând s'o jefuască. În localul băncii nu era decât un funcționar și servitorul care a început să strige după ajutor. Trecătorii de pe stradă auzind țipetele lui au intrat în bancă, iar hoții văzându-se încunjuși au luat-o la fugă. Unul care se vede era capul bandei fiind urmărit a tras mai multe focuri de revolver asupra următorilor rânind pe servitor și un om ce trecea pe stradă. După multă trudă însă l-au prins și l-au dat pe mâna autorităților. Cei alți tovarăși ai lui însă au scăpat cu fuga.

— Catastrofa unui aeroplan. Din Paris se anunță: Duminecă după amiază aviatorul Baillot a făcut o ascenziune cu aeroplanul său la fața unui public numeros. Luându-și drumul spre Avenu de Champs Elysetten s'a lăsat cu toată puterea de un stâlp dela conductul electrician al tramvaielor. Lumea a fugit înspăimântată din calea aeroplanului ce începuse să cadă, dar din cauza marelui împulzeli n'au putut feri din cale și mulți au fost greu răniți. O femeie a fost atât de puternic lovită în cap încât a murit pe loc. Aeroplanul s'a zdrobit cu totul. Lumea înfuriată se pregătea să atace pe aviator care era numai ușor rănit, dar din fericie poliția a intervenit la vreme. Aviatorul Baillot a fost arestat.

— »Balul costumat din Arad«. În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți postale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul

costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școale de fete.

— Atragem atențiunea cititorilor asupra anunțului Prinț Testvérek atelier de mașini și instalator de mori în Sătmar.

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Repaturile la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Adunarea generală a băncii »Zlăg-neana«.

3/16 Octomvre a. c.

Simțându-se necesitatea unui avânt mai pronunțat pentru dezvoltarea și înflorirea băncii »Zlăg-neana« din Zlagna, în 2/15 l. c. s'a ținut o adunare generală extraordinară. Obiectele puse spre deliberare au fost:

1. Modificarea Statutelor.

2. Raport despre cumpărarea unor realități.

Timpul de întrunire a fost fixat la orele 10 a. m. în localul Institutului. Făcându-se constituirea necesară, e cetește apelul nominal, spre a se vedea dacă adunarea e în număr. Se constată un număr de peste 30 acționari prezenți, un număr, care prevestea deja, că au să se desbată unele lucruri de mare importanță. S'au prezentat peste 500 acțiuni.

Angajându-se nouă puteri de muncă la Institutul nostru, în persoana noului director, N. Olar, fost până acum contabil și a noului jurisconsult Dr. Candid David, avocat în Abrud, deja mai de mult s'a simțit că o să fie o adunare binecercetată. Au luat parte multe persoane însemnate din apropiere și din depărtare, între cari a fost și simpșicul profesor dela seminarul din Sibiu, Dr. Petra Șpan.

Întreându-se în ordinea de zi se citesc statutele vechi. La augmentarea aces ora să deschide o vie discuție contribuind aproape fiecare la modificarea lor conform recerînțelor, cari tind spre promovarea intereselor Institutului. Să constată, că discuțiile au fost ținute la un nivel cu mult mai superior, ca până acum. Nu s'au putut observa clicării, de cari multe bănci nu sânt scutite.

După o desbatere de peste 2 ore președintele, Nicolae Cristea, preot în Valea-Mică, declară ca conclud modificarea statutelor.

Să pune în desbatere punctul al II-lea din program. Direcțiunea raportează, că a cumpărat pentru trebuințele băncii frumoasa localitate a Farmaciei din Zlagna.

Fiind aceasta o cumpărare — foarte nimerită — cu unanimitate se ia spre aprobare.

Terminându-se la ora 1 p. m., agendele adunării acționari în corpore iau parte la o masă comună în hotelul Moldovan. În timpul mesei s'a putut observa o vie animație produsă de frumosul decurs al adunării.

S'a rostit multe toast instructive și frumoase. Vrednicul președinte într'un elan de elevare sufletească dezvoltă principiile morale și naționale de cari e condusă banca noastră. Cu acest prilej mulțamește pentru participarea profesorului Dr. P. Șpan, care la rîndul seu răspunde în termeni foarte elocvenți. Se vorbește pentru direcțiune, pentru dl V. C. Osvadă, introducătorul magazinului de bucate la Institutul nostru, precum și pentru director și juriscosult, la cari se scot în relief frumoase virtuți.

Observ, că la masa comună au luat parte și unele dame, întru sănătatea cărora deasemenea s'a toastat. Ne am depărtat apoi cu impresiile cele mai bune.

Dumnezeu s'ajute celor buni și gânduri curate!

Coresp.

BIBLIOGRAFII.

În editura N. Ciurcu au apărut următoarele cărți:

N. Rădulescu-Niger. A'egătorul liber. Monolog și alte 13 monologe. —50

Rococo. Comedie într'un act de Gyp —30

Fabiu Sânjoanu. »Ana Consânzeana«. Piesă teatrală populară în versuri. Înscenată în 3 acte —30

N. Rădulescu-Niger. Mîntea și Noroaiul. P.ecum și alte 12 povești populare —40

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria »Tribuna«.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatului Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru officianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-16r 15.
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ îl continui eu. ==

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

Un culegător-tipograf,
versat în ori-ce lucrare tipografică, **afiă aplicare momentană la Tipografia Tribuna, Arad, Strada Deák Ferencz 20.**

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA - Gyulafehérvár - Széchenyi-u.** (lingă biserica călug).
Primește curățiri lucioase și fine, curățire de frusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din branșa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Un cand. de avocat,
cu praxă de a lucra și pentru acta independent la judecătoria, poate afla aplicare în cancelaria mea advocațională dela **1 Noiembrie n. 1910.**
Nagyszentmiklós, la 12 Oct. 1910.
Dr. Nestor Oprean.

Mașini de cusut pentru treburi casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.
biciclete și gramofone se pot cumpăra cu prețuri moderate și plătiți în rate favorabile la
Bodor Béla
magazin de mașini de cusut și biciclete la
Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Invenție nouă! **Invenție nouă!**
Moară de oțel pentru întrebuițare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai în 'o mărime.
Preț 14 coroane.
Fac aparate pentru desfăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mânat cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula
fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini
ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

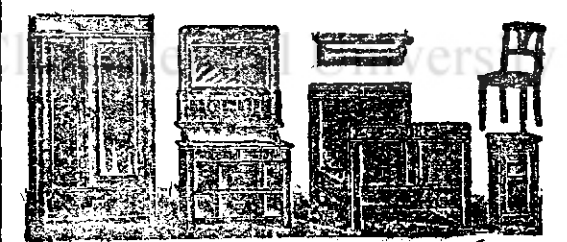
De Inspectorul școlilor de stat recomandat și în mai mult ca **100,000 de exemplare** întrebuițat este

Koós-Goldis
Abecedă
maghiară

prețul **90 fil.** A șasea edițiune, în anul **1908** apărută și aprobată.
Cu aceasta și cu „**A doua carte**” (a 3-a edit. 1910) prețul **90 fil.** și a dat prețurindenea ușor și cu mult progres instrucțiune în limba maghiară.
Exemplare pentru învățătorii și cataloage despre cărți comane pentru școlile populare și medii din edițiunea lui **Zeidner** stau gratis la dispozițiune.
H. ZEIDNER, BRASSÓ

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL,
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai isfincine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasmenca și fotolii.

Nou magazin de blănărie.

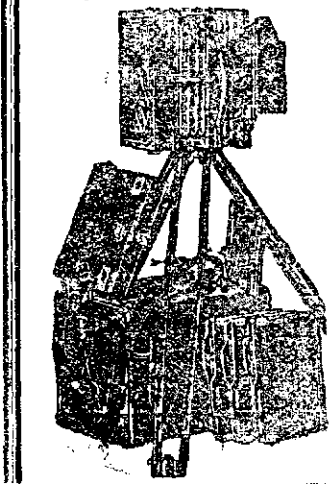
Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un **magazin de specialitate**, bine asortat, după cele mai moderne cerințe
în **palatul contelui Nádasdy d'n Arad strada Forray.**
Am în depozite: saluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din acest rân orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru veră etc.
Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.
Cerind spr jinul on. public, semnez
cu distincă stimă:
Kovács Géza
blănar.

RICHARD KRAMER
arhitect diplomat
BISTRITA — BESZTERCZE.
Planuri și preliminare de cheltuieli, la dorință se trimit gratuit și porto franco.

PETRY ÁRPÁD
orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografat **KODAK** în **Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.**

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, ni kel, cu pendulă, deșteptătoare, idăreu cancelarie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografat și ajustări pentru amatori. **Ochelari** veritabili **Rodenstock Diaphragma.** Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alie obiecte optice. — **Pravălia** mea îi stă la dispozițiã on. public un **Refraktometru** de **Rodenstock** (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

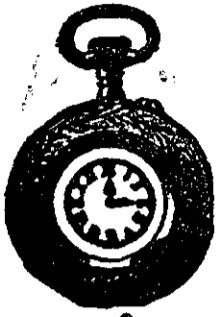
O rugare modestă, care nu vă costă nici o obosală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad

Imprumuturi cu amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =
Biroul de intermedare:
■ Vig Lajos ■
Arad, Piața Arpád Nr. 5.
— Telefon Nr. 671. —

Lucza József
atelier chimic pentru curățitul hainelor în **Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.**
PRIMEȘTE:
văpsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc **curățirea penelor de pat**, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praț. Comandele din prov. se efeptuesc imediat și pr.

SLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

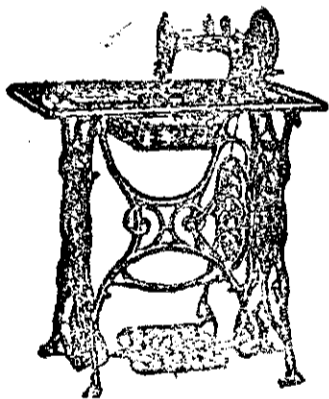

Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de oroloage și giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

Reclama e sufletul comerțului

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAPF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratuit.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909
26 Septembrie.

137098981
231827
92277728
34188529
11999924
15093086
3151121
5982093
706076
474712
115216065
—
32650115
5428468
501354325

12000000
26762198
4022552
312017000
2237648
1082324
115216065
—
28116538
501354325

97328981 Rezerva metalică Aur . . . 120466877
39770000 „ Trate Aur . . . 45608000
Argint și diverse monete . . . . .
Portofoliu Român și Străin . . . . .
{ *) Impr. pe ef. publice 15005900
„ „ „ „ în cont cor. 15061625
Efectele Capital. Social . . . . .
Efectele fondului de rezervă . . . . .
„ „ „ amortizarea imob. și material
Imobile . . . . .
Mobilier și Mașini de Imprimerie . . . . .
Cheltueli de Administrație . . . . .
Depozite libere . . . . .
„ „ & provisoriu . . . . .
Conturi de valori . . . . .
Conturi diverse, Sold. . . . .

PASIV

Capital 12000000
Fond de rezervă 28455942
Fondul amortizării imobilelor și material 4278430
Bilete de Bancă în circulație 351908620
Profituri și pierderi 2341543
Dobânzi și beneficii diverse 1047256
Depozite de retras 115106595
„ „ „ & provisoriu . . . . .
Conturi diverse, sold 29288172

Scomptul 5%, *) Dobânda 5 1/2%.

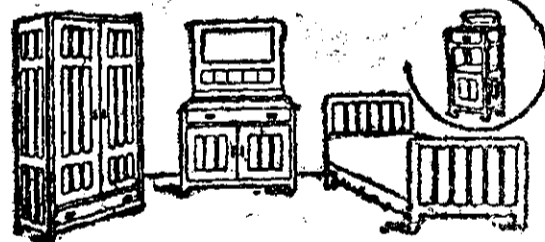
1910.
18 Septembrie. 25 Septembrie.

169238570 170074877
287600 272530
121850805 117265567
30058882 30067525
11999924 11999924
14720535 14720535
3052121 3052121
6001378 6001378
718280 718280
428906 514689
115106595 114066420
— —
28995557 29731693
41967396 51278754
544426558 549864302

12000000 12000000
28455942 28455942
4278430 4278430
351908620 357531640
2341543 2341543
1047256 1148692
115106595 114066420
— —
29288172 29341635
544426558 549764302

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăta noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Tine în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăiș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de jungiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii mănători. — Revizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

LIMONATA KRISTÁLY

VÉDJEGY

ZSEBEN
HORDHATÓ

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLYLIMONÁDÉ ÉS LEGJOBB
LIMONÁDÉ

se poate purta în buzunar,
e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. — Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

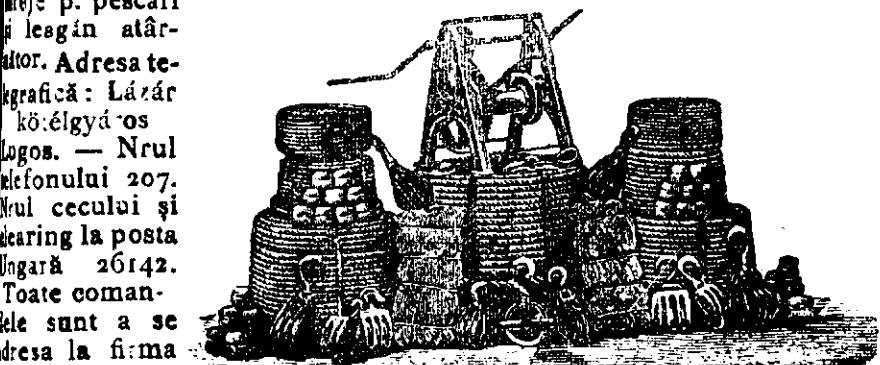
KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.

LÁZÁR MIHALY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Tot-felul de funii de cânepă, fir, brăcii, brăcii, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, straițe crude și impermeabile. Funării pentru economi: ștreanguri, căpesire, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leagăni atârtați. Adresa telegrafică: Lázár közigyáros Lugos. — Nrul telefonului 207. Nrul cecului și clearing la posta Ungară 26142. Toate comenzile sunt a se adresa la firma de mai sus.

GYULAY KÁROLV
 atelier modern de fotografie artistică
 :: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::
 Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

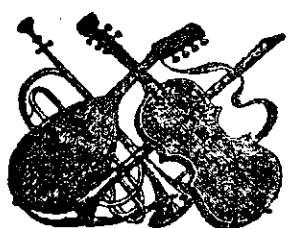
Efectuează: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinoliple. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.

Fabricație proprie.
 La o haină de primăvară sau vară se cere un cortel elegant și modern sau un **en-tout-cas.**
 Firma:
Th. Schmidt
 Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse 7,
 ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cele mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.
 Comandă prin poștă prompt.

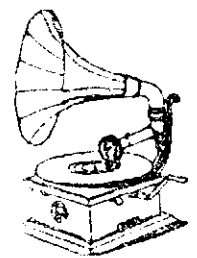
Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.
 — Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase înțelegerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comenzile se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru acobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale
GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
 Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:
 Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.
 Filiale: Déva, Nagyvárad.

STEIN MIKLÓS
 fabrică de tăiat pile
 Oradea-mare Nagyvárad.
 Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

ROTH JÓZSEF
 măestru de sculptură în piatră,
 Segesvár, Sellergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte, din diferite marmoră granit, syenit, labrador și peatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și preliminare de spese stau fr. la dispoziție.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânătoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care supt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig această și

celui din Oradea Mare.

Țin în depozit

arme de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în teavă, revolvere, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. - Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit

Oltoiuiri de struguri

expediază,
garantând de sol
viță americană

netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri recunoscute de trainice asortiment bogat;

Küküllőmenti első szőlőltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiunile dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Blănării!!!

precum: boauri (muff) tocuri de picioare, Jachete, după croiul englez și francez berletuiești cu lână, etc. reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

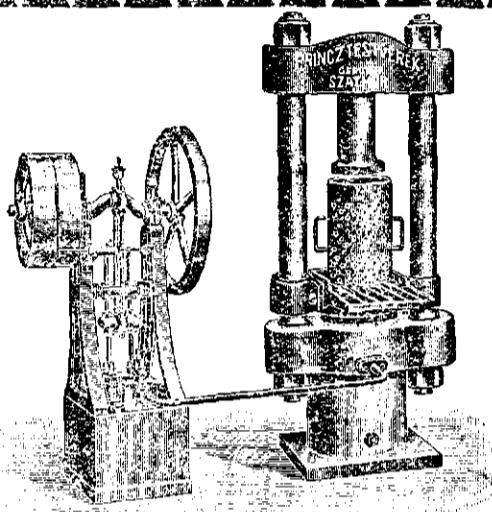
Nicolae Gruța,

blănar
Temesvár-Jósefstadt,
Bem-u. No. 23.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

- Pregătește petrine și orice mașini
- pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghioacă, sfărmat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractație circumpeșială. —
- ■ Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■

= Atelierul de fotografiat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

Mașini de scris IDEAL și ERICA

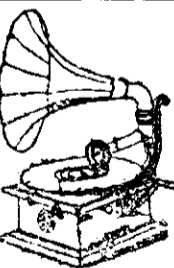
Gramofoane

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de coplat, ace, plăci etc. se găsesc la

specia listul: **Barthelmie György**

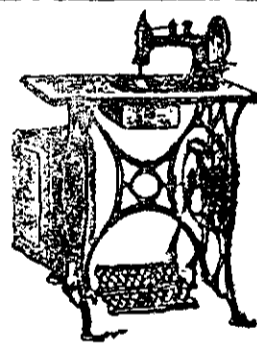
Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — — mecanic din Transilvania. — —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mecanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onorațiilor părinți că în anul școlar 1910-11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, corespunzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supraveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățământului, corpului profesorial, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orașănesc.

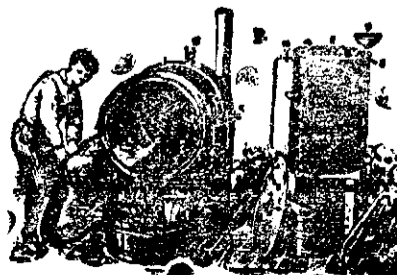
Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrins de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuire: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.